

Hausjärveltä maailmalle

**Jouko Hiskias
Saastamoinen**

4.10.1920–15.8.2002

Syyskuun alussa vuonna 1937 kokoon-
tuivat teknillisen korkeakoulun maan-
mittausosaston uudet opiskelijat ensim-
mäistä kertaa tutustumaan taloon ja toi-
siinsa. Joukossa oli vaalea, muita huo-
mattavasti nuorempi teekkarin alku. Hän
tarkkaili hymyillen ympäristöään osit-
tain ujona, osittain uteliaana ja ilmeises-
ti näkemästään sisäisesti huvittuneena.
Hänen nimekseen ilmeni **Jouko Saasta-
moinen** ja iäkseen 16 vuotta, kotoisin
Hausjärveltä.

Sama hymy osoittautui hänelle tun-
nusomaiseksi hänen kaikissa elämänvai-
heissaan. Ikä muuttui, mutta se kertoi
saapumishetkellä hänet poikkeuksellisen
lahjakkaaksi, sillä muuten ei siinä iässä
vielä ylioppilaaksi ja korkeakouluun olisi
päässyt. Se oli hyväksi, sillä geodesian
opintosuunta oli siihen aikaan Polytee-
kin matemaattisin. Siltä loppututkinnon
suorittaneita on ollut yhteensä 27, mutta
monilla heistä oli muitakin akateemisia
loppututkintoja, yhteensä 18 lisänä edel-
lisiin, tohtoreitakin näistä neljä.

Tähän joukkoon Jouko sopeutui erit-
täin hyvin, ja kevyesti hän tutkintonsa
suoritti. Opiskeluaikaan tuli kyllä kat-
koksia kuten muillakin siihen aikaan.
Korkeakoulun toiminta pysähtyi Talvi-
sodan ajaksi. Silloin hän hakeutui Bal-
listisen toimiston palvelukseen, ja sii-
hen hän matemaatikkona ja laskuteknii-
kan taitajana soveltui hyvin. Talvisodan
lopulla hänet kutsuttiin sotapalvelukseen
varusmiehenä ja hänet koulutettiin re-
serviupseeriksi kenttätykistölinjalta. Vä-
hän aikaa hän sai olla sotien välillä opise-
kelemassa, mutta Jatkosodan aikana hän
palveli rintamaupseerina Kiestingin
suunnalla. Sotilasarvoltaan hän oli luut-
nantti ja palkittiin kunniamerkillä VR 4.

Jouko käytti hyväkseen lomiasia ja va-
paa-aikoja mahdollisuuksien mukaan ja

onnistui suorittamaan loppututkinnon
vuonna 1943 sodan vielä kestäessä. So-
dan jälkeen hän palveli maanmittaus-
hallituksen geodeettisessa toimistossa
aina vuoteen 1959 asti. Hänen toimiala-
ansa oli lähinnä kolmiomittaus ja siinä
verkkojen suunnittelu, havaintotyöt ja
laskutyöt. Maastossa suunnittelu- ja mit-
taustyö oli fyysisestikin rasittavaa, mut-
ta samalla terveellistä. Virkansa ohella
hän oli teknillisessä korkeakoulussa si-
vutoimisena geodesian assistenttina.

Yhdessä yli-insinööri **Aarne Raine-
salon** kanssa hän julkaisi kolmioverkon
suunnittelua helpottavan menetelmän
sekä Suomessa että myös kansainväli-
sessä aikakauslehdessä *Bulletin géodési-
que*. Yli-insinööri **Rafael Rehnin** kanssa
hän valmisti taulukoita Gauss-Krügerin
projektiolaskuja varten.

Vuonna 1959 Jouko siirtyi Kanadaan
sen kansallisen tutkimuslaitoksen – Na-
tional Research Council – palvelukseen
ja pysyi siinä tutkijana eläkkeelle siirty-
miseensä asti. Sinä aikana hän saavutti
tutkimuksillaan kansainvälistä nimeä.
Erityisesti elektroninen etäisyydenmit-
taus oli hänen tutkimustensa kohteena.
Hän edusti Kanadaa myös useissa kan-
sainvälisissä tilaisuuksissa.

Joukon toimipaikassa Kanadassa oli
palvellut muitakin suomalaisia kuka ly-
hyemmän ja kuka pitemmän ajan. Lie-
neekö työpaikan henki vaikuttanut, että
siitä heillekin tuli hyvä ponnahtauslau-
ta. Fotogrammetrikoista **Uki Helava** saa-

vutti alalla erittäin huomattavaa kansain-
välistä menestystä, **Hilpas Lyytikäisestä**
tuli maanmittausneuvos, **Unto Korho-
sesta** diplomaattioralle siirryttyään suur-
lähettiläs ja – ”jotakin ehkä tietäisin, olin-
han siellä minäkin”.

Joukon elämä ei ollut pelkästään am-
mattiasioita. Hänelle musiikki oli kes-
keinen harrastus ja hän soitti itsekin viu-
lua, opiskeluaikanaan PO:ssa. Olipa hän
myöhemmin kerran vapaa-aikanaan
hotelli Aulangon orkesterissakin viului-
neen. Kun hänen ensimmäinen avioliit-
tonsa oli kariutunut, musiikki vei hänet
yhteen unkarilaisen viulutaiteilijan kans-
sa. Kun heidät vihittiin, joku sai aiheen
sanoa: ”Tästä lähtien Jouko soittaa toista
viulua.”

Toisena harrastuksena hänellä oli
shakki. Vielä elämänsä loppuun asti hän
pelasi kirjeshakkiä lapsuudenystävänsä
Henrik Blomstedtin kanssa. Pelaaminen
keskeytyi vasta, kun viime tammikuussa
hänelle sattui kotona tapaturma. Vamma
parani erittäin hitaasti ja aiheutti lopuk-
si kuitenkin käänteen, johon hän me-
nehtyi 15. elokuuta tänä vuonna.

Harvoin tapaa ihmistä, joka hänen ta-
vallaan yhdistäisi poikkeuksellisen hy-
vät hengenlahjat niin suureen vaatimat-
tomuuteen kuin Jouko Saastamoinen.
Hän ei koskaan tuonut itse esille ansioi-
taan eikä hän pyrkinyt huomattaviin ase-
miin. Siksi hän oli useimmiten hieman
huvittunut syrjästäkatsoja eikä sanotta-
vasti ottanut osaa edes yhdistystoimin-
taan. Tarpeen tullen hän oli kuitenkin
erittäin taitava sanankäyttävä ja aforis-
mien tuottaja sekä sellaisena hyvä seura-
mies.

Seppo Härmälä
Opiskelu- ja ammattitoveri